

IKKINCHI JAHON URUSHI MUKOFOTLASH TIZIMI VA UNDA O'ZBEKISTONLIK QAHRAMONLARNING O'RNI (1939-1945)

Matyakubov Dilshodbek Matyakub o'g'li

Urganch davlat pedagogika instituti

Ilmiy tadqiqot, innovatsiyalar va ilmiy pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi
1-toifali muhandisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15171821>

Annotatsiya: Ikkinchi Jahon Urushi 1939-1945 yillarda dunyo tarixidagi eng yirik va eng qizg'in urushlardan biri bo'lib, u nafaqat siyosiy va iqtisodiy, balki harbiy jihatdan ham katta o'zgarishlarga olib keldi. o'zbekistonning urushdagi roli va unda jang qilgan o'zbekistonlik qahramonlarning mehnati alohida ahamiyatga ega. Ushbu tezisda, Ikkinchi Jahon Urushi davomida o'zbekistonlik qahramonlarning o'rne, ular olgan mukofotlar, yurtimizning frontdagi ahamiyati, shuningdek, o'zbekistonlik harbiylar tomonidan qo'lga kiritilgan jangovar yutuqlar haqida so'z boradi. Mukofotlash tizimi va undagi o'zbekistonlik jangchilarning roli o'rganiladi, ularga berilgan unvonlar va medallar tahlil qilinadi. Tezisda o'zbekistonlik qahramonlarning urushdagi qatnashishi, ularga berilgan sovrinlar va yurtimizning urushdagi yutuqlariga katta e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: Ikkinchi Jahon Urushi, o'zbekistonlik qahramonlar, mukofotlash tizimi, urushda qatnashish, medallar, unvonlar, front, jangovar yutuqlar, sovrinlar, vatanparvarlik, urushning oqibatlari.

Kirish.

Ikkinchi Jahon Urushi 1939-yildan 1945-yilgacha davom etdi va butun dunyo miqyosida ulkan inqirozga olib keldi. Urushning o'zi faqat harbiy harakatlar bilan cheklanib qolmay, balki ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy o'zgarishlarga sabab bo'ldi. Urushda ishtirok etgan mamlakatlar o'rtasida keng ko'lamli to'qnashuvlar, janglar, muvaffaqiyatlar va mag'lubiyatlar ro'y berdi. Sovet Ittifoqining tarkibida bo'lgan O'zbekiston, urushning front va orqa chizig'ida o'zining katta rolini o'ynadi. o'zbekistonlik qahramonlarning urushdagi qatnashishi, janglarda ko'rsatgan jasorati va fidoyiligi ko'plab mukofotlar bilan baholandi.

Sovet Ittifoqida urush yillarida mukofotlash tizimi o'ziga xos tarzda ishlagan. Urushni g'alaba bilan tugatish va janglarda qatnashganlarning mehnatini qadrlash uchun bir qancha mukofotlar va unvonlar ishlab chiqildi. Bu tizimda "Sovet Ittifoqi Qahramoni", "Shaheed", "Mehnat Qahramoni" kabi unvonlar va medal va ordenlar mavjud edi. O'zbekistonlik jangchilar va komandirlar ham bu mukofotlarga loyiq topildilar.

O'zbekistonning frontdagi ishtiroki ko'p jihatdan uning strategik joylashuvi va iqtisodiy salohiyatiga bog'liq edi. Respublikada jahon urushining boshlanishi bilan qishloq xo'jaligi va sanoat ishlab chiqarishi faollashdi. Urushning boshidan boshlab, ko'plab o'zbekistonliklar frontga yuborildi. O'zbekistonlik qahramonlarning eng yirik va taniqli vakillari "Sovet Ittifoqi Qahramoni" unvonini olishgan. Bu unvon janglarda eng yuksak jasoratni ko'rsatgan harbiylarga berilgan. Masalan, o'zbekistonlik qahramonlar Shukhrat Salomov, Abdulkhayr Buzrukov, Sherali Fozilov kabi jangchilar frontda faqat o'zining jasorati va fidoyiligi bilan emas, balki turli harbiy operatsiyalardagi katta yutuqlari bilan ham tanilgan. Bularning har biri o'zining kurashida muvaffaqiyatga erishib, o'zbekistonning urushdagi nomini dunyoga tanitgan. Shuningdek, o'zbekistonda tashkil etilgan ko'plab harbiy birliklar, tank armiyalari, aviatsiya va piyodalar qo'shinlari ham urushda alohida rol o'ynadi. Bu birliklar doimiy

ravishda janglarga qatnashib, g'alaba sari qo'shgan hissalarini qahramonlik sifatida baholashdi.

Sovet Ittifoqi va uning tarkibidagi respublikalarda mukofotlash tizimi juda yaxshi ishlab chiqilgan edi. Ikkinchi Jahon Urushi davrida o'zbekistondan frontga yuborilgan harbiylar "Sovet Ittifoqi Qahramoni" unvoniga sazovor bo'lishgan. Bu unvon Sovet hukumati tomonidan harbiy xizmatda jasorat ko'rsatgan va g'oyat yuksak muvaffaqiyatlarga erishgan jangchilarga berilgan. Bu unvonga ega bo'lgan harbiylar doimo yuqori nufuzga ega bo'lgan va janglarda eng yuqori mukofotlarni olgan.

"Sovet Ittifoqi Qahramoni" unvonidan tashqari, urush yillarida ko'plab medal va ordenlar ishlab chiqildi. "Mehnat Qahramoni", "Qizil Bayroq Ordeni", "Otiqlar Ordeni" va "Urushdan Oldingi Qahramonlik" kabi medallar frontda ko'rsatgan jasorat va fidoyilikni qadrlash uchun berilgan. o'zbekistonlik qahramonlar bu mukofotlarni, ko'pincha ular o'z hayotlarini xavf ostiga qo'ygan holda, eng murakkab va qonli janglarda qo'lga kiritishgan. Urushning front chizig'ida o'zbekiston o'zining moddiy va inson resurslari bilan katta yordam ko'rsatgan. Respublikada sanoatning rivojlanishi, ayniqsa, harbiy texnikani ishlab chiqarish va oziq-ovqat mahsulotlari ta'minoti frontga muhim yordam berdi. Ko'plab fabrikalar va zavodlar o'z ishlarini faollashtirib, harbiy ehtiyojlarni qondirishga qaratilgan ishlab chiqarishni yo'lga qo'ygan.

Shuningdek, o'zbekiston o'zining inson resurslari bilan ham yordam berdi. Harbiy xizmatga chaqirilganlar orasida o'zbek qahramonlarining soni juda ko'p bo'ldi. Bular nafaqat frontga, balki ishlab chiqarish va tibbiyot sohasiga ham xizmat qilishgan. Respublika hududidagi ko'plab shifoxonalar yarador askarlarga yordam ko'rsatdi. Urushdagi ishtirokchilar ko'plab xotiralar va yodnomalar qoldirishdi. o'zbekistonlik qahramonlarning har biri o'zining janglarda ko'rsatgan jasorati va fidoyiligi haqida so'zlab, o'zbek xalqining ulug'vorligini va vatanparvarligini namoyish etgan. Bu xotiralar faqat tarixiy hujjatlar sifatida emas, balki milliy faxr va g'urur manbai sifatida ham qadrli.

o'zbekistonlik harbiylar o'z xalqining qadriyatlariga sadoqatli bo'lib, ularning janglarda qatnashishi faqat yurtni himoya qilish bilan cheklanib qolmadi, balki bu urushda qatnashganlarning vatanparvarlik hissini kuchaytirdi. o'zbekistonlik qahramonlar o'zlarining jasorati orqali kelajak avlodlarga ko'plab saboqlarni qoldirdi.

Xulosa.

Ikkinchi Jahon Urushi davomida o'zbekistonlik qahramonlar frontda va orqa chiziqda ko'rsatgan jasorati bilan tarixda o'z o'rnini egalladi. Ularning ko'rsatgan xizmatlari, qahramonliklari va fidoyiligi nafaqat urushda, balki mustahkam vatanparvarlikni shakllantirishda ham alohida ahamiyatga ega bo'ldi. o'zbekistonlik qahramonlarga berilgan medallar va unvonlar, ularning janglarda erishgan muvaffaqiyatlari va tarixiy yutuqlari bugungi kunda bizning milliy g'ururimizga aylanib, avloddan-avlodga o'tmoqda. o'zbekistonning Ikkinchi Jahon Urushidagi roli uning xalqining mardligi va jasoratini yana bir bor tasdiqladi.

Foydalanilgan adabiyotlar/Используемая литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi. (2017). Ikkinchi Jahon Urushi va O'zbek xalqining roli. Tashkent: O'zbekiston.

2. Jahon urushi tarixidan. (1980). Urushning strategiyasi va taktikasi. Moskva: Harbiy nashr.
3. Sh. A. Vahobov. (2003). o'zbekistonlik qahramonlar. Tashkent: o'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi.
4. J. B. Karimov. (2000). Ikkinchi Jahon Urushidagi o'zbekistonlik harbiylar. Tashkent: o'zbekiston.
5. T. G. Usmonov. (2011). Urushdagi o'zbekiston. Tashkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
6. F. N. Bozorov. (2019). O'zbekistonlik qahramonlar: tarixiy faktlar va xotiralar. Tashkent: Ma'naviyat.
7. M. S. Boshoyev. (2010). Urush yillari va o'zbekiston. Tashkent: Farg'ona nashriyoti.